

Medborgarpartiet

Mål- och resursplan
2025–2027

1: Allmänt

Medborgarpartiet presenterar en mål- och resursplan som har utgått från kommunstyrelsens ordförandes förslag. Under olika rubriker kommer partiets förslag till förändringar och åtgärder att redovisas. I den fortsatta texten kommer Medborgarpartiet att beskrivas som vi.

2: Finansiella mål

Kommunfullmäktige har antagit fyra finansiella mål. För en god ekonomisk hushållning skall tre av de fyra målen var uppfyllda.

2:1 Årets resultat bör uppgå till minst 2% av skatter och generella statsbidrag

Det ekonomiska läget är fortsatt ansträngt under 2024 även om en ljusning kan skönjas 2025 och framåt. Under rådande ekonomiska förhållanden finns inget utrymme för "önskemål". Vi lägger inte någon "valfläskbudgetar" utan seriöst prioriterat utifrån vårt partiprogram med focus på personalen, barnen, vården, omsorgen och tryggheten.

Trots att vi anser att kommunens resultatbudget skall redovisa ett överskott på 2% av skatter och generella statsbidrag har vi för 2025 gjort ett avsteg från detta då vi anser att det ekonomiska läget inte gör det försvarbart att uppfylla målet detta år. För år 2026 och 2027 är målet uppfyllt.

2:2 Årets investeringar (exkl. VA och renhållning) skall maximalt motsvara 7% av skatter och generella statsbidrag

Vårt förslag till investeringsbudget presenteras under rubrik 10. För oss har det varit viktigt att leva upp till detta mål då en hög investeringsnivå med lånade pengar ökar på kommunens räntekostnad. Förvaltningarnas kostnader för hyror, räntor och avskrivningar ökar vilket innebär att investeringen "äter upp" det utrymme sin finns för utveckling av den löpande verksamheten.

2:3 Kommunens låneskuld

Kommunen har stora ambitioner när det gäller investeringar och kommer under de närmaste åren att öka låneskulden. Enligt information från Kommuninvest har kommunens låneskuld per invånare för koncernen ökat med över 100% sedan 2010 – 2022. Låneskulden 2010 var ca 30 tkr/invånare och 2022 var låneskulden ca 65 tkr/invånare. I KS ordförandes förslag till MRP föreslås kommunens upplåning öka med ytterligare 350 mkr för 2025, 250 mkr för 2026 och ytterligare 200 mkr för 2027.

Avstämning finansiella mål

Avstämning finansiella mål	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.			
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.			
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden			
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.			

Medborgarpartiet klarar tre finansiella mål år 2026 och alla fyra målen 2027 och vi uppfyller därmed kravet för god ekonomisk hushållning.

3: Personal

Redan i 2023 års budget förordade vi att ingen tillsättning och utökning av nya tjänster skulle förekomma med undantag av personal inom verksamheter som skola, vård- och omsorg där personal arbetar i direkt kontakt med elever eller vårdtagare. Vi anser att denna restriktivitet skall gälla även under 2025.

4: Barn- och utbildningsnämnden

3:1 Lärare och pedagoger

Vid genomgång av nämndens bokslut och verksamhetsrapport ser vi att nämnden aktivt arbetat med att anpassa verksamheten till anvisad budget vilket är mycket bra. Vi ser dock med oro på att antal pedagoger och lärare minskat i verksamheten med större andel än vad elevantalet minskat. För år 2025 har nämnden redovisat att det under året fattas 10,4 mkr vilket skulle motsvara 16 ospecificerade tjänster som kommer att försvinna. För oss är detta scenario helt oacceptabelt och vi förslår därför att nämnden erhåller 10 mkr för att säkra personalbemanningen.

KS ordförande vill ge en ramökning på 1 mkr under 2025 för kvalitetshöjande åtgärder för att fler elever uppnår gymnasiebehörighet. Vi anser inte att en tillfällig ramökning kan ge de effekter som önskas.

3:2 Förskoleplatser

Vi har tidigare motsatt oss utbyggnad av 2 avdelningar på Onsjö förskola. Motivet till detta är att vi anser att barn- och utbildningsnämnden mer aktivt skall arbeta för alternativ till förskolan. Många familjer skulle välja en dagbarnvårdare om möjligheten fanns. Enligt den befolkningsprognos som presenteras kommer antal barn 0–5 år att minska under planperioden och förväntas öka först 2030. Efter samtal med förvaltningen har vi fått klart för oss att det inte finns någon barnomsorgskö. Vi får också veta att kommunen har en egen dagbarnvårdare som kommer att gå i pension under sommaren 2024. Dagbarnvårdare kan erhållas genom ett privat alternativ dock inte genom den kommunala verksamheten. Vi har därför genomgående minskat investeringsanslagen för nybyggnation av förskoleplatser. Genom att aktivt rekrytera dagbarnvårdare ger vi föräldrarna i Vänersborgs kommun den valmöjlighet som de förtjänar.

4: Kommunstyrelsen

Vi vill liksom KS ordförandes avsätter medel till: tågstopp i Brålanda (700 tkr), gemensam IT (3 350 tkr), landsbyggsutveckling (250 tkr) och handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga (1 mkr)

Vi delar inte KS ordförandes uppfattning om *Räddningstjänsten NÄRF*. Vi anser inte att Vänersborgs kommuns får några fördelar genom ett samgående med Mitt Bohuslän. Vi tror att det blir en dyrare räddningstjänst utan någon kvalitetshöjning för Vänersborgs invånare, snarare tvärt om. Vi tror också att prislappen inte kommer att stanna på 3 mkr utan att kostnaderna kommer att öka ytterligare.

Vi vill göra ytterliga satsning på trygghetsskapande åtgärder genom att omfördela 1 mkr från kommunstyrelsen anslag till oförutsett till ett samarbete mellan Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden samt Socialnämnden för att förutsättningslöst finna trygghetsskapande aktiviteter/åtgärder motsvarande 750 tkr. Resterande 250 tkr vill vi avsätta till frivilliga som vill vara med att skapa ett tryggare samhälle typ nattvandrare, Polarna m.fl.

5: Samhällsbyggnadsnämnden

Vi ställer oss bakom ramökningen på 700 tkr med hänsyn till omställning av snöröjningsverksamhet. Övriga ramökningar på 3 mkr ställer vi oss ej bakom.

6: Socialnämnden

6:1 Allmänt

Det är med stor oro som vi följer utvecklingen inom socialnämnden. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd, placeringar av barn- och unga samt ökningen av antal äldre är en stor utmaning. Enligt uppgift från förvaltningen så har antalet personer med en TV-anställning minskat med 46 personer mellan november 2022 och november 2023. Minskning har skett inom alla verksamheter med undantag av en nyskapad enhet benämnd "Kvalitet och utveckling" med totalt 20 medarbetare.

6:2 Biståndsbedömt trygghetsboende

Vi har tillsammans med Vänsterpartiet lämnat in motionen: "Att få leva tills man dör" där intentionen med motionen är att kommunen skall undersöka förutsättningarna för biståndsbedömning till trygghetsboende.

Vi anser att denna typ av boende är ett måste om vi skall klara en värdig äldreomsorg i framtiden. Befolkningsprognosen som presenterats redovisar en ökning av personer mellan 80–89 år med 25% eller 490 personer från dagens läge till 2033. Motsvarande siffra för 90- och äldre är 48% eller 203 personer.

Personer 90 år eller äldre beräknas öka redan under planperioden med 39 personer. Hur skall politiker och tjänstemän tänka inför framtiden? Bygga nya äldreboenden, typ Niklasberg med All Inclusive eller kan ett biståndsbedömt trygghetsboende vara aktuellt? Vårt svar är givet.

Genom att införa boendeformen biståndsbedömt trygghetsboende kan flera effekter uppfyllas som trygghet, gemensamma måltider, olika typer av aktiviteter samt att vårdtagarna finns på samma plats vilket innebär att hemtjänsten slipper kostsamma förflyttningar mellan olika bostäder. Vi är övertygade om att denna typ av boende över tid kommer att minska nämndens kostnader, minska sjukfrånvaron och minska insatser till de boende då tryggheten ökar.

6:3 Heltid som norm

Vi anser att det är en självklarhet att kommunen skall erbjuda heltidstjänster till de som så önskar. Kommunen har som arbetsgivare ett ansvar att leda och fördela arbetet. Alla som någon gång kommit i kontakt olika typer av omvårdnad vet att det finns toppar och dalar i omvårdnad under dagen. Vi anser inte att det är god ekonomisk hushållning att använda externa utförare till tvätt, städ och inköp när detta är arbetsuppgifter som kan utföras vid tidpunkter på dagen då omvårdnadsbehovet är som lägst. Genom att säga upp avtal med externa utförare skulle socialnämnden spara 7 908 tkr enligt uppgift från förvaltningen. Besparingen är en del i finansieringen av underskottet för heltid som norm. Vi föreslår att socialnämnden ges i uppdrag att ompröva avtalen med externa leverantörer.

6:4 Mini Maria

Mini Maria är en verksamhet som vänder sig till ungdomar och föräldrar med olika typer av missbruksproblem. Verksamheten är samarbete mellan regionen och kommunerna i Trollhättan, Uddevalla och Dalsland. Vänersborgs kommun betalar varje år 750 tkr. Verksamheten har nu varit igång i över ett år och ännu har Socialförvaltningen tillsammans med Regionen inte hittat någon lämplig lokal vilket innebär att våra ungdomar/föräldrar får åka till Trollhättan för råd och stöd. Under året som gått har sex ungdomar/föräldrar besökt Trollhättan. Vi anser det oacceptabelt att man inte kan hitta en lämplig lokal till ändamålet och anser att om detta inte snarast löses skall Vänersborgs kommun säga upp avtalet med Regionen och satsa motsvarande medel i nyanställning av personal i stödteamet inom barn- och utbildningsnämnden.

6:5 Utskrivningsklara

Antalet betaldagar för utskrivningsklara från NU-sjukvården har ökat med 141% mellan 2022 och 2023. Oron finns inte bara för den ökande kostnad som det innebär för Vänersborgs kommun utan också för att platser ianspråk tas inom NU-sjukvården. Enligt uppgift från NU-sjukvården svarade Uddevalla, Trollhättan och Vänersborgs kommuner för 46% av de betaldagar som debiterades under 2023. Vi vill att socialförvaltningen i Vänersborgs kommun för en dialog med de övriga kommunerna om att etablera någon typ av samarbete för att frigöra vårdplatser inom akutsjukvården.

6:6 Insatser för barn och unga

Det är med oro som vi ser att placeringskostnader för barn och unga ökar. Ks ordförande har föreslagit en ramhöjning med 18 mkr för ändamålet. Vi anser inte att en ramhöjning för att täcka kostnaderna för placering är rätt väg att gå. Om det i bokslutet framgår att nämnden redovisar ett underskott pga placeringar föreslår vi att finansiering av underskottet sker via RUR (Resultatutjämningsreserv). Vi vill istället att ett samarbete skall ske mellan Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden samt Socialnämnden där barn och ungas behov och trygghet sätts i centrum.

6:7 Bostad Först

Vi ställer oss positiva till Bostad Först men anser att förvaltningen skall ansöka om de statsbidrag som finns för finansiering av projektet.

7: Kultur och fritidsnämnden

Nämnden har i sitt arbete uppgett att man anser sig behöva tillskott på 650 tkr till biblioteket. Vi anser att detta är rimligt med tanke på den utveckling som skett inom denna verksamhet. Vi emotsätter oss absolut en stängning av biblioteket i Vargön. Nämnden begär vidare 150 tkr till ökad hyra för ombyggnad av läkaren på Hallevi samt 375 tkr i ökat hyra för konstgräs på Vänersvallen Syd och 375 tkr för ökad hyra för konstgräs på Vänersvallen Nord vilket vi också ställer oss bakom.

Vi ställer oss inte bakom KS ordförandes förslag till utökad budget för baskulturutbudet i dagsläget.

Kultur och fritidsnämnden har en mycket viktig uppgift vad gäller bl a integration. På sikt hoppas vi att det skall finnas utrymme att utöka föreningsbidragen till ideellt arbetande föreningar.

8: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Vi ifrågasätter inte behovet av ytterligare handläggare inom verksamheten och kan konstatera att det är ett stort uppföljningsansvar som vilar på nämnden. Vi vill återkomma med personalresursen på 500 tkr i nästa års MRP.

9: Revisionen

Vi delar KS ordförandes förslag och anser det motiverat att utöka revisionens budget med 200 tkr för att ha möjlighet att bereda ärenden till kommunfullmäktige.

10: Investeringsbudget

Kommunfullmäktige har antagit ett mål för investeringar som innebär att investeringsnivån inte skall överstiga 7% av skatteintäkter och generella statsbidrag, exklusive VA och renhållning.

Vi har gjort prioriteringar utifrån vårt partiprogram och föreslår följande förändringar i presenterad investeringsbudget:

Investeringsbudgetförändringar	2025	2026	2027
Investeringsnivå i förslaget, exkl VA och Re	248,5	291,5	316,5
Investeringsnivå på 7%	-221,2	-227,8	-234,8
Differens mot målet	27,3	63,7	81,7
Vi förslår följande minskningar:			
1) Södra Sanden	-4,0	-14,0	-16,5
2) Brättevägen, Skaven, Edsvägen	-2,0	-20,0	-18,6
3) Grunnebo industriområde	-6,0	-10,4	
4) Mariedalskolan		-46,6	
5) Onsjö förskola	-2,0		
6) Utökning fsk-platser Brålanda	-0,5	-1,0	-27,0
7) Utökning fsk-platser Frändefors			-1,0
8) B-hallen	-5,0		
9) Brätte ishall	-0,5		-17,0
10) Konstgräs lilla Vänersvallen			-6,0
11) Boende personer med sammansatt behov	-6,5		
12) Serviceboende LSS		-1,0	-12,0
13) Investeringsunderhåll	-3,0	-3,0	-3,0
14) Vänersborgs hamn		-2,2	-35,0
15) Muddring hamnkanalen		-4,0	
16) Bro Hamnkanalen	-0,5	-5,5	
Vi förslår följande tillägg:			
1) Södra Sanden		4,0	14,0
2) Brättevägen, Skaven, Edsvägen		2,0	20,0
4) Mariedalskolan		35,1	10,5
6) Utökning fsk-platser Brålanda			1,0
8) B-hallen			5,0
9) Brätte ishall			0,5
12) Serviceboende LSS			1,0
14) Vänersborgs hamn			2,2
Summa i förhållande till differens mot målet	-2,7	-2,9	-0,2

Kommentarer:

- 1) Vi anser inte att Sanden södra är av högsta prioritet varför vi valt att flytta projekten till 2026.
- 2) Brättevägen, Skaven och Edsvägen finns många osäkra faktorer vilket gör att vi inte tror att detta projekt kommer att startas under 2025 utan flyttas ett år framåt till 2026.
- 3) Grunnebo industriområde anser vi inte heller är av högsta prioritet varför även detta skjuts på framtiden.

4) Mariedalskolan har vi full förståelse för att där behöver vidtas åtgärder och då framför allt vad gäller gymnastiksalen. Vi har ändå valt att pausa detta projekt då vi anser att skolan på Holmängen bör invigas och därefter utvärdera för att se om den nya skolan ger någon effekt på Mariedalskolan. Projekteringen ligger kvar 2025 och en utvärdering kan göras under våren 2026 om effekten av Holmängens skola. Investeringsmedel finns för 2026 avsatt för 9 månader om det efter utvärdering visar att ingen samordningseffekt har skett. Resterande 3 månaders medel finns avsatt 2027.

5) Onsjö förskola har vi prioriterat bort även detta år. Vi anser att kommunen mer aktivt skall arbeta för anställning av fler dagbarnvårdare för att ge familjer en större valfrihet. Befolkningsprognosen visar att barnafödandet minskar och idag finns ingen kö enligt förvaltningen.

6-7) Utökning av förskoleplatser i Brålanda och Frändefors utgår med samma motivering som pk 5.

8) B-hallen skjuter vi fram uppstarten motsvarande 5 mkr 2025 för att få full effekt 2027.

9) Brätte ishall har vi också skjutit fram i tiden för att ligga i anslutning till det stora arbetet som är planerat till 2027.

10) Konstgräs lilla Vänersvallen flyttar vi utanför planperioden.

11) Boendet för personer med sammansatta behov har varit med under ett antal år. Kostnadsberäkningen har sedan förra året MRP ökat med 37% från 17,5 mkr till 24,0 mkr. En investering på 24 mkr innebär en kostnad på 4,8 mkr/plats. Vi anser att investeringen måste anpassas till det ursprungliga beloppet på 17,5 mkr vilket ändå innebär en investering på 3,5 mkr/plats.

12) Serviceboende LSS har vi skjutit fram projekteringen 1 år.

13) Investeringsunderhåll har vi minskat till det belopp som finns idag. Vi ser en fördel med att öka budgeten för ändamålet men anser inte att de ekonomiska förutsättningarna finns under planperioden.

14) Vänersborgs hamn, projektet har flyttats 1 år framåt i tiden.

15) Muddring hamnkanalen anser vi inte är prioriterat under planperioden.

16) Bro över hamnkanalen anser vi är helt onödig då det finns två broar som ger goda möjligheter till både promenad, cykel och biltransport in till centrum. Vi anser att även om Trafikverket är medfinansierare så skall ändå kommunen betala sin andel.

Genom att fastställa Medborgarpartiets förslag till investeringsbudget kan det finansiella målet för investeringar uppfyllas.

Sammanställning av Medborgarpartiets förslag till investeringsbudget

År	mnkr	2025	2026	2027	S:a
VA/renhållning		258,8	130,5	54,5	443,8
Övriga		218,8	225,3	234,7	678,8
Totalt		477,6	355,8	289,2	1 122,6

11: Resultatbudget 2025-2027

Medborgarpartiets förslag till resultatbudget för 2025-2027.

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Verksamhetens nettodriftkostnader	-2 722	-2 870	-2 927	-2 994	-3 079
Avskrivningar	-126	-126	-141	-144	-146
Verksamhetens nettokostnader	-2 848	-2 997	-3 068	-3 138	-3 225
Skatteintäkter	2 094	2 139	2 236	2 327	2 421
Generella statsbidrag och utjämning	872	912	924	928	933
Verksamhetens resultat	118	54	92	117	128
Finansiella intäkter	14	4	4	4	4
Finansiella kostnader	-45	-57	-47	-52	-65
Resultat före extraordinära poster	87	1	49	68	67
Extraordinära poster					
Årets resultat	87	1	49	68	67

Förslag till beslut:

- 1) Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2025 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrat jämfört med 2024.
- 2) Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål och förväntade resultat enligt upprättat förslag.
- 3) Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investering- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med Medborgarpartiets förslag till mål- och resursplan för 2025 - 2027.
- 4) För budgettäckning av löneavtal 2024 och 2025 avsätts sammanlagt 163 mkr till kommunstyrelsens förfogande.
- 5) Anslagsbindningsnivån för driftsbudgeten är nämnd. Anslagsredovisningen för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.
- 6) Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplan är på projektnivå.
- 7) Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2025, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlats i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.
- 8) Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 319 mnkr för 2025 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställa riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.